

Pelastustoimen palvelutasopäätös vuosille 2026-2029

7044/09.01.00/2025

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta 24.09.2025 § 47

Lisätiedot Pelastusjohtaja Markus Viitaniemi puh. 013 330 916

Päätösehdotus Pelastusjohtaja Viitaniemi Markus:

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta pyytää Itä-Suomen aluehallintovirastolta ja Pohjois-Karjalan kunnilta lausunnon pelastustoimen palvelutasopäätöksestä vuosille 2026-2029. Lausunnot tulee toimittaa 31.10.2025 mennessä hyvinvointialueen kirjaamoon osoitteella kirjaamo@siunsote.fi tai Tikkamäentie 16, M-talo, 80210 Joensuu.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Palvelutasopäätöksessä määritellään siitä, kuinka hyvinvointialue järjestää pelastustoimelle kuuluvat lakisääteiset ja muut palvelutasopäätöksessä sovitut tehtävät alueellaan.

Pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan:

1. Pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen, varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja niiden seurausten rajoittamisesta.
2. Pelastustoimen valvontatehtävistä, joilla tarkoitetaan esimerkiksi valvontakäyntejä, asiakirjavalvontaa, poistumisturvallisuus-selvitysten arviointia sekä neuvontaa ja muuta turvallisuusviestintää. Valvontaan liittyy myös viranomaisten välinen yhteistyö yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
3. Väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteissa sekä niihin tarvittavasta hälytysjärjestelmästä.
4. Pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä, jollaisia ovat esimerkiksi erilaiset tulipalot, liikenneonnettomuudet ja vahingontorjuntatehtävät sekä toiminta ihmisten ja eläinten pelastamiseksi.
5. Huolehtia ensihoitopalveluun kuuluvia tehtävistä siten kuin hyvinvointialue siitä päättää.
6. Osallistua 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon.
7. Huolehtia muistakin muussa laissa hyvinvointialueen pelastustoimelle ja pelastusviranomaiselle säädettyistä tehtävistä

Palvelutasopäätöstä laadittaessa on huomioitava kansallisesti merkittävät riskit, selvitettävä alueella esiintyvät uhkat ja arvioitava niistä aiheutuvat riskit, määriteltävä toiminnan tavoitteet, niihin käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut ja niiden tason.

Palvelutasopäätöksessä on otettava huomioon myös pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 8 §:ssä tarkoitetut valtioneuvoston vahvistamat valtakunnalliset strategiset tavoitteet. Pelastuslaitoksen tavoitteiden määrittelyssä on huomioitu myös hyvinvointialueen strategia. Pelastuslaitos sitoutuu toiminnassaan sekä hyvinvointialueen että kansallisiin pelastustoimen tavoitteisiin ja arvoihin. Palvelutasopäätöksen tulee sisältää suunnitelma palvelutason kehittämisestä.

Aluehallintoviraston tehtävänä on valvoa, että pelastustoimen palvelutasopäätös on lain mukainen. Lisäksi aluehallintoviraston tehtävänä on arvioida, onko palvelutasopäätöksen sisältö laadittu sisäministeriön asetuksen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä (1225/2022) edellyttämällä tavalla.

Ennen päätöksen tekoa palvelutasopäätöksestä on pyydettävä aluehallintovirastolta lausunto. Lisäksi on tarpeellista kuulla alueen kuntia ennen palvelutasosta päättämistä. Lainvoimainen palvelutasopäätös on voimassa määräajan.

Hyvinvointialueen aluevaltuusto päättää pelastustoimen palvelutasosta.

Pelastustoimen lakisääteisten tehtävien hoitamiseen varaudutaan kaikissa oloissa ja turvallisuustilanteissa. Pelastustoimen lakisääteiset päätehtäväryhmät ovat:

1. Hälytystoiminta
2. Onnettomuuksien ehkäisy
3. Kemikaali- ja räjähdievalvonta
4. Varautuminen ja väestönsuojelu

Pelastuslain edellyttämien palvelujen lisäksi pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluja osana hyvinvointialueen organisaatiota. Ensihoitopalveluiden määrästä, laadusta ja voimavaroista päätetään ensihoidon palvelutasopäätöksessä.

Pohjois-Karjalassa on varautumisen yhteensovittamiseksi perustettu Pohjois-Karjalan varautumisen rakenteet; Pohjois-Karjalan valmiusfoorumi, valmiussihteeristö sekä paikalliset valmiusryhmät. Rakenteiden tehtävänä on yhteensovittaa ja kehittää kokonaisturvallisuutta sekä varautumista normaaliolojen häiriötilanteisiin, poikkeusoloihin ja väestönsuojelutilanteisiin. Pelastuslaitos koordinoi varautumisen rakenteiden työskentelyä ja valmistelua sekä osallistuu kiinteästi varautumisen rakenteiden työskentelyyn.

Tulevan palvelutasopäätöskauden aikana pelastustoimen toimintavalmiuden perusrakenteiden kehittämistä jatketaan, että se

saadaan vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä. Keskeiset tunnistetut muutostarpeet ja painopisteet palvelutasokaudella ovat:

1. Pelastustoiminnan toimintavalmiuden runkoa on vahvistettava toimintavalmiuden puutteiden korjaamiseksi ja varallaolosta pääosin luovutaan kiireellisen toiminnan varmistamisessa. Muutos toteutetaan lisäämällä päivystäviä pelastusasemia toimintavalmiuden rungoksi alueellisesti ja seudullisesti järkevillä tavoilla sekä tukemalla lähipelastusasemien toimintaa ja sivutoimisen pelastushenkilöstön toimintaedellytysten säilymistä muutoksen yhteydessä.
2. Pelastuslaitoksen varautumista parannetaan ilmastomuutoksen aiheuttamiin vaikutuksiin kehittämällä henkilöstön osaamista ja kalustoa.
3. Pelastuslaitos varautuu toimintansa hoitamiseen yhteiskunnan normaaliolojen häiriötilanteissa, poikkeusoloissa ja väestösuojelutilanteissa panostamalla poikkeusolojen suorituskyykyyn ja suunnitelmavalmiuksiin sekä kehittämällä henkilöstön osaamista ja lisäämällä materiaalihankintoja.
4. Ikäihmisten asumisturvallisuusratkaisuja kehitetään ja edistetään yhdessä hyvinvointialueen sosiaalipalvelujen kanssa. Lisäksi turvallisuuskoulutusta kohdennetaan hyvinvointialueen henkilökunnalle ja yleisölle sekä niihin henkilöturvallisuuskohteisiin, joissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on pitkä.
5. Pelastusasemahankkeita edistetään palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelman ja investointiohjelman mukaisesti.

Pelastustoimen palvelutasoon ei esitetä maakunnan tasolla merkittäviä muutoksia nykyiseen palvelutasoon nähden.

Palvelutasopäätös viimeistellään lausuntojen jälkeen siten, että se pysytään viemään päätöksentekokäsittelyyn marraskuussa 2025.

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta 13.11.2025 § 55

Lisätiedot

Pelastusjohtaja Markus Viitaniemi puh. 013 330 916

Päätösehdotus

Pelastusjohtaja Viitaniemi Markus:

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta esittää aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle, että pelastustoimen palvelutasopäätös päätetään liitteiden mukaisesti sekä talousarviossa ja taloussuunnitelmassa vuosille 2026-2029 varataan määrärahat kehittämissuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttamiseen.

Päätös

Pelastusjohtajan muutettu päätösehdotus:

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta esittää aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle, että pelastustoimen palvelutasopäätös päätetään liitteiden mukaisesti sekä talousarviossa ja taloussuunnitelmassa vuosille 2026-2029 varataan määrärahat kehittämissuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttamiseen.

Lisäksi palveluverkon kehittämissuunnitelmassa selvitetään Eno ja Uimaharjualueen palveluiden kehittämistarpeet ja yhteistyömahdollisuudet Uimaharjun tehdaspalokunnan kanssa.

Hyväksyttiin pelastusjohtajan muutettu päätösehdotus.

Selostus

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta lähetti 24.9.2025 palvelutasopäätösluonnoksen lausuttavaksi Itä-Suomen aluehallintovirastolle ja Pohjois-Karjalan kunnille.

Itä-Suomen aluehallintovirasto antoi hyvin yksityiskohtaisen lausunnon palvelutasopäätöksen sisältöön liittyvien asioiden kuvaamisesta ja päätökseen menevästä palvelutasosta.

Aluehallintovirasto toteaa arviointilausunnossaan:

Palvelutasopäätöksen laatimisprosessi on kehittynyt hyvinvointialueiden käynnistymisen jälkeen. Vaikka tämän arvioinnin sisältö keskittyy pääsääntöisesti havaittuihin puutteisiin ja epäkohtiin, voidaan Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen todeta toimineen palvelutasopäätöksen laadintaa ohjaavien normien mukaisesti.

Palvelutasopäätöksen sisältörakenne vastaa pääosin PTP-asetuksessa ja sen valmistelumuistiossa määriteltyä rakennetta. Riskianalyysin sisältö on pääosin riittävällä tasolla. Keskeiset linjaukset, joihin päätökset varsinaisesta palvelujen järjestämisestä ja tasosta perustuvat, on kuvattu riittävällä tarkkuudella.

Lausunnolla oleva palvelutasopäätös on laadittu kesken edellisen palvelutasopäätöskauden (päätetty aiemmin vuosille 2024–2027). Suurimmat muutokset liittyvät kehitystoimien uudelleen aikataulutukseen, eli käytännössä kehittämistä siirretään eteenpäin. Pääsääntöisesti asiat on kuvattu palvelutasopäätöksessä riittävällä tarkkuudella. Arvioinnissaan aluehallintovirasto edellyttää tarkennuksia palvelutasopäätökseen kirjauksiin mm. toteutumien vertailuun edelliseen palvelutasopäätökseen, työhön kytkettävien voimavarojen käyttöön (htv), asiantuntija-arvion kirjauksiin ja päätösten selkeyteen.

Kaksitoista kuntaa antoi asiassa lausunnon ja lausunnoista on laadittu yhteenvetoasiakirja kokousasian liitteeksi. Yleisesti lausunnoissa pidettiin asetettuja tavoitteita ja kehittämistoimenpiteitä oikeansuuntaisina. Lausunnoissa korostettiin palveluiden järjestämistä yhdenvertaisesti ja alueelliset erityispiirteet huomioiden. Lähipelastusasemien toiminnan kehittäminen ja sivutoimisen pelastushenkilöstön toimintaedellytysten

parantaminen nähtiin hyödyllisenä ja tarpeellisenä asiana. Päivystävien pelastusasemien lisääminen nähtiin myös tarpeelliseksi toimenpiteeksi nopean avunsaannin turvaamisessa. Kehittämissuunnitelmassa olevat toimenpiteet ovat kuntien näkemyksen mukaan tarpeellisia ja perusteltuja sekä tukevat muuttuvalle toimintaympäristölle asetettuja tavoitteita.

Aluehallintoviraston lausunnon perusteella on asiakirjaan tehty tarkennuksia tai muutoksia päättyvän palvelutasokauden arviointiin, onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan, pelastustoimintaan ja väestönsuojeluun varautumiseen sekä sisällön perusteisiin.

Valtioneuvoston päätöksessä lisärahoituksen myöntämisehdtona on, että hyvinvointilueen on varmistettava pelastustoimen palveluiden toteutuminen riittävällä tasolla kaikissa palvelukokonaisuuksissa, erityisesti onnettomuuksien ehkäisyssä ja väestönsuojeluun varautumisessa sekä pelastustoiminnan toimintavalmiudessa. Palvelutasopäätöksen kehittämisohjelma on päivitetty vastaamaan lisärahoituspäätöksessä mainittuja ehtoja.

Pelastustoimen palvelutasokaudelle päivitettyt painopisteet ovat:

1. Pelastustoiminnan toimintavalmiuden runkoa on vahvistettava toimintavalmiuden puutteiden korjaamiseksi ja varallaolosta pääosin luovutaan kiireellisen toiminnan varmistamisessa. Muutos toteutetaan lisäämällä päivystäviä pelastusasemia toimintavalmiuden rungoksi alueellisesti ja seudullisesti järkevillä tavoilla sekä tukemalla lähipelastusasemien toimintaa ja sivutoimisen pelastushenkilöstön toimintaedellytysten säilymistä muutoksen yhteydessä.
2. Pelastuslaitoksen varautumista parannetaan ilmastomuutoksen aiheuttamiin vaikutuksiin kehittämällä henkilöstön osaamista ja kalustoa.
3. Pelastuslaitos varautuu toimintansa hoitamiseen yhteiskunnan normaaliolojen häiriötilanteissa, poikkeusoloissa ja väestönsuojelutilanteissa panostamalla poikkeusolojen suorituskykyyn ja suunnitelmavalmiuksiin sekä kehittämällä henkilöstön osaamista ja lisäämällä materiaalihankintoja.
4. Ikäihmisten asumisturvallisuusratkaisuja kehitetään ja edistetään yhdessä hyvinvointialueen sosiaalipalvelujen kanssa. Lisäksi turvallisuuskoulutusta kohdennetaan hyvinvointialueen henkilökunnalle ja yleisölle sekä niihin henkilöturvallisuuskohteisiin, joissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on pitkä.
5. Palveluverkon kehittämisestä laaditaan suunnitelma palvelutasokauden aikana, jossa huomioidaan muuttuneet toimintavalmiuden suunnitteluohjeet ja pelastustoimen uudet toimintavalmiusaika-vaatimukset. Lisäksi suunnittelussa otetaan huomioon rakennuksen elinkaari, peruskorjaustarpeet sekä toiminnalliset vaatimukset ja ominaisuudet.
6. Pelastusasemahankkeita edistetään palveluverkkosuunnitelman, palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelman ja investointiohjelman mukaisesti.

